

eenkomstig het wezen. Immers, ware men aan de oorspronkelijke bewoordingen der opdracht getrouw gebleven, men zou toch tot de conclusie zijn gekomen, dat de kunst op geen andere wijze opvoeding en onderwijs beïnvloeden kan dan door zich te doen kennen en beminnen. Welnu, kennen en beminnen zonder eenig begrip is onmogelijk, liever gezegd: wanneer een kunstenaar spreekt van kunstbegrip, dan bedoelt hij daarmee eigenlijk alleen een soort kennen en beminnen. Kunst kan nu eenmaal niet begrepen worden als een rekensom, d.w.z. met het loutere verstand. Kunst kan men alleen begrijpen, wanneer men haar werkelijk grijpen kan, en zich toe-eigenen (natuurlijk niet het schilderij, het beeld, het boek of de schotel als zoodanig, maar dat wat er de kunst van is, dus dat wat er de schoonheid aan geeft). De commissie nu heeft blijkbaar als vanzelfsprekend en algemeen aangenomen beschouwd (het is hierin dat zij m.i. eenigszins dwaalde, maar dit was een idealistische dwaling!) dat liefde voor kunst, omgang met kunst, ons menschen dieper, warmer, rijker, kortom gelukkiger maakt, en zij heeft het dus v o l d o e n d e g e a c h t, te onderzoeken wat opvoeding en onderwijs kunnen doen om het kunstbegrip (d.i. eigenlijk: het levensgenot-door-kunst) te bevorderen. Zij beperkte zich zelfs nog meer, bemoeide zich in 't geheel niet met de opvoeding buiten de school, en onderzocht alleen naar het onderwijs op H.B.S. en Gymnasium. Zelfbeperking is wijs en aan dit brokje viel waarlijk al genoeg te knabbelen, toch spijt het mij wel, dat de Commissie, haar aandacht schenkende aan het onderwijs der jongens en meisjes tusschen twaalf en (laat ons zeggen) twintig jaar, niet meteen het (zoo uiterst schaarsche) volks-onderwijs van dien leeftijd eens onder handen nam, en zich eens uitliet over 'tgeen gedaan zou kunnen worden om ook de kinderen van hen die geen H.B.S. of Gymnasium betalen kunnen, door kennismaking met schoonheid wat meer levensgeluk te brengen.

Ik kan er niet aan denken het uitgebreide en overal belangrijke rapport der commissie hier in details te bespreken. Ik kan het slechts aanbevelen, en dit met warmte, in de belangstelling mijner lezers en verder alleen iets zeggen om den algemeenen geest ervan en, over het aandeel dat mijn eigen „vak”: de litteratuur, van de bemoeiingen der commissieleden genoot.

Die geest dan is er een, zooals men dat verwachten mocht van kunstenaars: een geest van warme liefde voor kunst en schoonheid, van besef ook, wat deze schoonheid in een menschenleven beteekenen kan, van afkeuring der heerschende toestanden en van hoop op beter, verwachting van beter ook. De commissie is begonnen met aan vele belanghebbenden en belangstellenden een vragenlijst te zenden en van hun antwoorden deugdelyk kennis te nemen. Nadat de „inleiding” deze actie vermeld heeft, vangt het eigenlijke rapport aldus aan:

„Allen die aan ons verzoek voldaan hebben, blijken volgens hun antwoorden op de vragen 1 en 2 van algemeenen aard, overtuigd te zijn:

„dat de schoonheid geenszins buiten den eigenlijken inhoud des levens behoort te staan;

„dat dus een volledige ontwikkeling van den mensch ook ontwikkeling van den schoonheidszin eischt;

„dat het dus ook de taak van het meest opzettelijke ontwikkelingsmiddel: het onderwijs, is, hiertoe mee te werken;

„dat het onderwijs hierin veelal te kort schiet, gelijk trouwens reeds lang in de onderwijswereld gevoeld en erkend wordt, blijkens voordrachten en artikelen van afzonderlijke personen en de oprichting van vereenigingen als de Nederlandsche Vereeniging Schoonheid in Opvoeding en Onderwijs en de Vereeniging voor Schoolversiering” (thans „Ver. tot bevord. van het Aesthetisch element in het Onderwijs”).

In hare bewoordingen lijkt mij deze samenvatting van de antwoorden der be-